

УДК 330.341.07

**MODERN MANAGEMENT OF INNOVATION BUSINESS-STRUCTURE
СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР****Kolodynskyi S.B./Колодинський С.Б.***d.e.s., as.prof./д.е.н., доцент*

ORCID: 0000-0002-9576-5289

Zakharchenko O.V./Захарченко О.В.*s.e.s., as.prof./к.е.н., доцент*

ORCID: 0000-0001-8198-6569

Babiy O.M./Бабій О.М.*s.e.s., as.prof./к.е.н., доцент*

ORCID: 0000-0001-5199-228X

*Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa,
street Dedrihsona 4, 65029**Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса,
вул.Дідріхсона 4, 65029*

Анотація. Сучасний етапом формування інноваційної моделі економічного розвитку України, передбачає формування нової науково-виробничої структури, в якій значна доля належить новітнім інноваційним бізнес-структурам. Найбільш поширеними інноваційним бізнесовими структурами є науково-дослідні інститути та дослідні центри, які займаються науковими та експериментальними розробками, визначають можливість матеріалізації новітніх інтелектуальних продуктів та встановлюють комерційну привабливість та потенційну конкурентоспроможність на ринках. Головними задачами таких організаційних структур є фундаментальні та прикладні дослідження, що втілюються у відповідних документах, до яких відносяться, у першу чергу, винаходи, патенти, ліцензії, ноу-хау та інша документація, яка має практичну цінність у виробництві.

Ключові слова: інновації, бізнес-структури, науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, винаходи, патенти, ліцензії, ноу-хау.

Вступ. Посилення інноваційних бізнес-структур на регіональних ринках України викликано в першу чергу сучасним етапом формування інноваційної моделі економічного розвитку, який передбачає формування нової виробничої структури із значною долею новітніх інноваційних організацій та венчурних підприємств. Встановлена задача є досить складною та довготривалою за часом її вирішення, однак альтернативи немає і тому процес поширення новітніх інноваційних форм ведення сучасного виробництва передбачає різке підвищення значення саме інноваційних бізнес-структур.

Інновації стають головною рушійною силою сучасного виробництва, вони є ключовим аргументом в питаннях вирішення нагальних економічних проблем і без глибокого розуміння сутності цього економічного феномену не можливо зрозуміти сутність і нових бізнес-структур, що є їх носіями та розповсюджувачами. Термін “інновація” походить від латинського innovatio, що означає відновлення або оновлення чогось або якогось процесу з метою реалізації нової ідеї, винаходу, методу або способу, які змінюють навколишнє середовище і пристосовують його для широкого використання у повсякденній практиці. Сам термін “інновація” був запроваджений у науковий обіг відомим

австрійським економістом Й.А.Шумпетером, який визначаючи сутність цієї категорії виділив п'ять типів інновацій: 1) виготовлення нового продукту або відомого продукту у новій якості; 2) впровадження нового методу виробництва; 3) освоєння нового ринку збуту; 4) отримання нового джерела сировини або напівфабрикатів; 5) проведення реорганізації управління [1,с.23]. Тому, формуючи нові економічні бізнес-структури на регіональному рівні і націлюючи їх на продукування, запровадження, освоєння та дифузію у сучасному виробництві, ми повинні чітко розуміти ті базові засади на яких вони утворюються і які є основною метою їх існування.

Основний текст. Інновація є комплексним процесом, котрий включає в себе створення, розробку, доведення до комерційного використання і розповсюдження нового технічного або якогось іншого рішення, що задовольняє потребу, відмічають українські дослідники Ажаман І.А., Дубницький В.І., і наголошують, що в практичній діяльності інновація інтерпретується як процес перетворення потенційного НТП в реальний, втілений в нові продукти та технології. В цьому процесі винахід, наукове знання або ідея набувають економічного змісту. Новація перетворюється на товар і виступає як об'єкт на ринку [2,с.37]. Інновація, таким чином, має комплексний характер і включає в себе всю сукупність науково-технічних знань що накопичені суспільством і матеріалізуються у сучасному виробничому процесі у вигляді продуктів з високою долею втілених в них винаходів, відкриттів та інших наукових досягнень. Бізнесові структури, що виникають і прогресують на регіональних ринках товарів і послуг можуть називатися інноваційними тільки в тому разі, коли вони несуть в собі всі ті риси, що притаманні інноваційним процесам, в кінцевому разі втілюються в інноваційних продуктах і можуть насичувати всезростаючі потреби споживачів в наукомістких товарах з якісно новими споживчими властивостями.

Характеристики інноваційних бізнес-структур можуть бути представлені і більш широко, але на наш погляд, вказані риси відображають всю сутність нових організаційно-економічних утворень і відбивають ті процеси, заради яких вони і створюються в економічній структурі регіону.

Бізнес-структури, що виникають в сучасних умовах України, які характеризуються як перехідною стадією української економіки від командно-адміністративних методів управління до ринкових методів та механізмів управління економічними процесами, безумовно несуть в собі всі ті риси, які притаманні цим складним та суперечливими процесам і відбивають в собі весь комплекс накопичених проблем та невирішених задач. Можливо система класифікації інноваційних організацій мало змінилася, але досить складними стали методологічні підходи щодо віднесення тієї чи іншої бізнес-структури до певної групи, якій притаманні відмінні риси та характерні ознаки. Нами виділяються певні спеціалізовані інноваційні бізнесові структури, які, вважаємо важливим наголосити, не визначаються домінуванням якоїсь форми власності, що є безумовно важливою характеристикою бізнес-структур, однак головними ознаками є саме їх інноваційність та здатність розробляти технічні новації в передових галузях науки та техніки, тобто їх належність до комплексу

спеціалізованих науково-технічних утворень з різним цільовим призначенням.

Серед головних ознак, що визначають належність будь-якої бізнес-структури до інноваційних спеціалізованих структур за характером створення є наявність таких рис:

1. Гнучкість та адаптованість бізнес-структури у системі управління та організації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт до вимог сучасного науково-технічного прогресу та сучасної організації високотехнологічного виробництва.

2. Підвищений науковий та інтелектуальний рівень всіх співробітників, що задіяні в творчих пошуках та наукових розробках, висока організаційна взаємодоступність та тісний взаємоконтакт при передачі наукових розробок та результатів проведених іспитів кінцевих продуктів.

3. Висока ефективність кінцевих результатів науково-дослідних робіт, їх висока запровадженість у виробництво, які поєднуються із значним ризиками та невизначеністю кінцевого результату, а також високий інвестиційний ефект, що свідчить про значну віддачу інвестицій у зрівнянні зі структурами, що не займаються новітніми розробками, зупинившись на виробництві традиційних товарів та послуг.

Перелік рис, що визначають головні особливості інноваційних бізнес-структур ми могли б продовжити, однак зупинимося саме на вказаних характеристиках, які на нашу думку є найбільш типовими та вразливими і тому відбивають найбільш повно та суттєво ознаки інноваційності регіональних бізнес-структур. Разом з тим, визначаючи відмітні риси регіональних організацій та підприємств, що є за своїми ознаками інноваційними, ми будемо спиратися на світовий досвід діяльності інноваційних організацій та вітчизняний досвід, що враховує національні традиції, практичні навички, історичні особливості та культуру підприємництва в нашій країні.

Найбільш поширеними інноваційним бізнесовими структурами є науково-дослідні інститути та дослідні центри, які займаються науковими та експериментальними розробками, визначають можливість матеріалізації новітніх продуктів та їх комерційну конкурентоспроможність на ринках регіону. Головними задачами таких організаційних структур є фундаментальні та прикладні дослідження, що втілюються у відповідних документах, до яких відносяться, у першу чергу, винаходи, патенти, ліцензії, ноу-хау та інша документація, яка має практичну цінність у виробництві. Такі новітні розробки можуть втілюватися безпосередньо у своє виробництво або продаватися на ринку інтелектуальних продуктів і приносити відповідний комерційний результат.

Значна роль у регіональній економіці відводиться проектно-конструкторським організаціям та спеціалізованим конструкторським бюро, що займаються конструкторськими розробками та проектуванням новітніх ідей, НДДКР, експериментують та випробують новітні зразки товарів з метою визначення їх здатності задовольнити потреби споживачів. На стадії дослідно-конструкторських робіт, які є продовженням робіт науково-дослідних організацій, проводиться конкретне втілення НДР в конструкторську

документацію, на цій стадії за допомогою різних методів експериментування та технологічних випробувань оптимізуються принципи дії створеного новітнього об'єкту, вдосконалюються його якості та вирішуються питання його сертифікації.

Особлива роль відводиться будівельно-монтажним організаціям, що займаються розробкою проектно-кошторисної документації на об'єкти капітального будівництва, нових споруд і сучасного будівництва, розширенню, реконструкції або технічному переозброєнню вже існуючих виробничих об'єктів, що пристосовуються до нового інноваційного виробництва та впровадження сучасних інновацій. Вказана інноваційна структура повинна відповідати високому організаційно-технічному рівню налагодженого виробництва, завжди відповідати конкурентним вимогам виробничої системи, бути гнучкою, тобто складатися з інтегрованих автоматизованих модулів, котрі здатні швидко переобладнатися у новітній об'єкт, що відповідає вимогам виробництва інноваційного продукту.

В останні часи широке розповсюдження отримали науково-технічні парки, які являють собою інноваційні організації, що формуються навкруги великих наукових центрів, університетів, інститутів з розвиненою інфраструктурою і які включають в себе цілий комплекс дослідних лабораторій, експериментальних заводів та інших підприємницьких структур, націлених на освоєння нових видів продукції технічного призначення.

Головними визначальними рисами науково-технічних парків є високий рівень новизни науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, висока апробація отриманих результатів та значна комерційна ефективність їх діяльності. Як визначають науковці, науково-технічні парки бувають трьох видів. До першого з них відносять наукові парки у вузькому розумінні слова, які займаються тільки дослідницькою діяльністю і не втілюють отримані результати у виробничий процес. Такі парки є суто інтелектуальними центрами, що своєю головною метою вважають суто наукову діяльність не обтяжену практикою виробництва. Другий вид парків є дослідницькими, які новітні розробки доводять до стадії технічного прототипу, готового до втілення його у виробництво, тобто випробуваний зразок нової техніки або нового продукту, придатного до серійного виробництва. Третій вид парків є парками у широкому розумінні слова, які виступають у вигляді інкубаторів, що поширюють новостворені інноваційні структури у масштабах окремого міста, регіону або цілої галузі. Так, в Західній Європі, де цей процес отримав масового поширення, бізнес-інкубатори у вигляді вищих навчальних закладів, університетів, наукових центрів надають притулок малим фірмам, які тільки створені, для реалізації розроблених ідей на практиці. Такі бізнесові центри надають малим підприємницьким структурам за помірну плату виробничі площі, лабораторне обладнання, технології виробництва та інші необхідні для швидкого поширення їх наукових розробок у виробництві. Вони навіть сприяють просуванню нових продуктів, що відпрацьовані та запуснені у масове виробництво, на регіональний ринок, а в деяких випадках і на світові ринки.

В основі розбудови технологічних парків покладено ряд основних

принципів:

—поєднання в єдине ціле та координація важливих складових сфер виробництва та науки, які у своїй сукупності призведуть до виникнення синергетичного ефекту, що проявиться у значному прориві на ринках високих технологій та новітніх продуктів;

—підтримка новостворених бізнес-структур, що не мають ще необхідних засад для самостійного існування, але мають значні перспективи стосовно просування на нові, як правило недоступні ринки збуту сучасних, високотехнологічних товарів;

—висока ступінь залучення фінансових важелів у сферу високих технологій, що приймає вид ризикового або венчурного капіталу, який стає головним аргументом у суперництві сучасних високотехнологічних компаній;

—широке використання усіх наявних ресурсів та особливо інтелектуального ресурсу, що стає головною умовою швидкого розвитку всіх складових національної економіки.

Інтелект стає такою рушійною силою, що призводить до масового розповсюдження накопиченого наукового знання та застосування його на практиці. У технологічних парках створюються унікальні умови для дослідної діяльності, експериментування, випробування новітніх розробок, будівництва зразків сучасної нової техніки. Науковці отримують можливість реалізувати свої ідеї в умовах, близьких до практичного споживання новітніх продуктів, встановлення їх споживчих якостей та впливу нового продукту на споживача, навколишнє середовище і визначення можливостей утилізації розробленого продукту.

Надзвичайно цікавою в останні часи є новітня інноваційна структура, яка на нашу думку заслуговує на особливу увагу – технополіс. Ця структура має вигляд спеціального інноваційного комплексу, створеного в межах одного регіону, як правило в окремому місті, де виникли унікальні умови поєднання виробничих потужностей, науково-дослідних, науково-виробничих та навчальних установ з розвиненою інфраструктурою, що виглядає як цілісна сукупність автомобільних та залізничних доріг, морських та авіаційних портів, засобів зв'язку та телекомунікацій, комунально-житлової власності та сприятливого інвестиційного клімату зі збоку органів місцевої влади. За таких умов виникають новітні міста сучасного типу, основною ціллю яких є вирішення гострих соціальних питань, пов'язаних зі створенням умов для продуктивної праці високопрофесійних науковців, які не змогли знайти себе у сучасних підприємницьких структурах і не реалізували весь багаж своїх знань в практичній діяльності. На відміну від технологічних парків, технополіси створюють, тобто будують, спеціально і вони забезпечують весь комплекс робіт інноваційного процесу починаючи від виникнення ідеї до її практичної реалізації. Основою технополісу, як нової інноваційної структури є його ієрархічна побудова у вигляді модульного поєднання всіх складових, до яких відносять в першу чергу науково-дослідні установи, підприємницькі та виробничі фірми, лабораторні комплекси, експериментальні заводи та комерційні структури самого широкого функціонального призначення.

Заключення та висновки. Таким чином були розглянуті питання, необхідні для розвитку інноваційних бізнес-структур які треба невідкладно реформувати існуючу в Україні систему оплати праці наукових працівників, підвищивши вартість цієї робочої сили. Якщо фізична й інтелектуальна праця оплачуватиметься належним чином, то перед підприємцями постане проблема її економії. Це може підвищити рівень безробіття і посилити конкуренцію на вітчизняному ринку праці, але змусить економити головні види ресурсів та інші фактори виробництва, підвищувати продуктивність праці. Розробка та впровадження новітньої техніки і прогресивних технологій стануть основним способом ведення конкурентної боротьби, завоювання нових ринків збуту. Отже, збільшиться попит на розумову працю інженерів, науковців, освітян, здатних ефективно працювати в умовах економічних змін і на авансцену вийдуть підприємці-новатори, щоб не лише впроваджувати традиційну, імітаційну чи залежну інноваційну стратегію, а й розробляти стратегію наступальну, що вимагає високої кваліфікації, вправного менеджменту, раціональної організації роботи.

В статті отримані висновки, які полягають в тому, щоб інтегрувати вітчизняні інноваційні бізнес-структури у світогосподарський процес, треба підвищувати ефективність і конкурентоспроможність всіх суб'єктів інноваційної діяльності, зокрема, розвивати такі форми інноваційної діяльності, як концерни, технологічні парки, бізнес-інкубатори, інноваційні та технологічні центри, технополіси, адміністративні райони інтенсивного науково-технічного розвитку районів та окремих міст. У цих формах можуть об'єднуватися підприємства промисловості, транспорту, торгівлі, банківської сфери для спільного здійснення наукомістких інноваційних проектів.

Література:

1. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития./Пер. с нем. –М.: Прогресс, 1982. –455с.
2. Ажаман І.А., Колодинський С.Б. Менеджмент та управління проектами в будівельній галузі: навчальний посібник / за редак. д.е.н., доцента Ажаман І.А. –Одеса: ОДАБА, 2017.–269с.
3. Бабій О.М., Колодинський С.Б. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств: Монографія. – Одеса, Атлант, 2017. -514с.

References:

- 1.Shumpeter I.A. Teoria ekonomishegogo razwitiya. /Per. nem. –M.Progres.1982. -455s.
- 2.Agaman I.A.,Kolodinskyi S.B. Menedjment ta upravlinnia proektamy w budiwelnoi galuzi: nawhalnyi posibnuk./ za redak. d.e.n. dozenta Agaman I.A.–Odessa: ODABA, 2017. -269s.
3. Babyi O.M., Kolodinskyi S.B. Teoretychni, metodologichni ta praktychni aspekty konkurentospromognosti pidpriemstwa: Monografia. Odessa^ Atlant, 2017. -514s.

Abstract

The modern stage of the formation of an innovative model of Ukraine's economic development involves the formation of a new research and production structure, in which a significant fate

belongs to the latest innovative business structures. The most widespread innovative business structures are research institutes and research centers that are engaged in scientific and experimental development, determine the possibility of materializing the latest intelligent products and establish commercial attractiveness and potential competitiveness in the markets. The main objectives of such organizational structures are fundamental and applied research, embodied in relevant documents, which include inventions, patents, licenses, know-how and other documents of practical value in production.

Key words: *innovations, business structures, research and development works, inventions, patents, licenses, know-how.*

Стаття відправлена 29.03.2019.

© Колодинський С.Б., Захарченко О.В., Бабій О.М..